

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В.Стефаника»

Педагогічний факультет
Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

ЗВІТ

з науково-педагогічної практики

аспіранта Юрченка Святослава Романовича
групи ОНП (Ас)-11
III курсу денної форми навчання
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»

Педагогічного факультету
Кафедри педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

Керівник практики фахової кафедри: **Стражнікова Інна Василівна**
Час проведення практики: **01.02.2021р. – 30.06.2021 р.**

.....
Оцінка «відмінно»

**Характеристика на аспіранта 3 курсу
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
Юрченка Святослава Романовича**

Юрченко Святослав Романович проходив науково-педагогічну практику на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика.

Під час практики аспірант провів 20 лекцій (40 год) та 10 практичних занять (20 год) для студентів групи СОФК-21 із навчальної дисципліни «Педагогіка», до якої розробив методичне забезпечення, тестові завдання, презентаційний матеріал (30 год).

Лекційний матеріал був виконаний та поданий добросовісно, цікаво, творчо, впевнено, науково, з належною виховною спрямованістю, постановкою проблемних завдань, з використанням ефективних інформаційних технологій (презентації, схеми, таблиці). На практичних заняттях аспірант вмів використовувати різноманітні види роботи: групові, індивідуальні, змагальні форми навчання, а також наводив проблемні ситуації, приклади з практики, підтримував увагу студентів, залучав їх до активної роботи у дискусійній площині, з урахуванням особливостей організації освітнього процесу в період карантину. Також аспірант систематично проводив контроль самостійної роботи студентів, який показав високий рівень засвоєння студентами навчального матеріалу.

Під час проходження науково-педагогічної практики аспірант проявив високий рівень методичної підготовки, оволодів методами науково-педагогічної діяльності навичками підготовки навчально-методичного забезпечення курсу, набув досвіду науково-дослідницької роботи.

Аспірант проявив наступні професійні якості: працьовитість, дисциплінованість, відповідальність, наполегливість, володіння предметом і методикою викладання, організаційні уміння і навички.

Рекомендована оцінка за практику «відмінно».

Керівник практики

д.п.н., проф. Інна СТРАЖНИКОВА

Звіт про проходження практики аспіранта 3 курсу
спеціальності 011 «Освітні педагогічні науки»

Юрченка Святослава Романовича

Я, Юрченко Святослав Романович, проходив науково-педагогічну практику на кафедрі педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика Педагогічного факультет Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Практика розпочалася 01.02.2021 р. і завершилася 30.06.2021 р. За цей час я провів 20 лекцій та 10 практичних занять для студентів групи СОФК-21 із навчальної дисципліни «Педагогіка».

Заняття проводились у онлайн-режимі на платформі Webex. Щоб зробити заняття цікавішими та доступнішими для студентів, я використовував презентації, інноваційні методи навчання, проблемні ситуації, мотивував студентів, залучав їх до активної роботи у дискусійній площині.

Навчальна робота під час проходження педагогічної практики включала:

- підготовку та проведення на належному рівні лекцій у присутності наукового керівника;
- підготовку та проведення на належному семінарських занять у присутності наукового керівника;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів у процесі проведення занять;
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами, інших технологій навчання.

Методична робота включала:

- ознайомлення з освітньою програмою та робочим навчальним планом спеціальності;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом дисципліни;
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни;
- відвідування занять та їх педагогічний аналіз;
- підбір і підготовку наочного матеріалу;
- розробку завдань для поточного контролю знань;

Науково-педагогічна робота включала участь у залученні студентів до наукової роботи.

Організаційна робота включала знайомство з системою електронного навчання та аналіз занять за темою дисертаційного дослідження.

ЛЕКЦІЯ 2

Система педагогічних наук. Напрями, течії зарубіжної педагогіки.

План

1. Система педагогічних наук.
2. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
3. Завдання педагогіки.
4. Напрями, течії зарубіжної педагогіки.

Система педагогічних наук – зв'язки та відношення, що склалися в процесі історичного розвитку різних галузей педагогічних знань.

До педагогічних наук належать: загальна педагогіка, вікова педагогіка, корекційна педагогіка, галузеві педагогіки.

Загальна педагогіка вивчає головні теоретичні й практичні питання виховання, навчання і освіти, досліджує загальні проблеми навчально-виховного процесу.

Вікова педагогіка (дошкільна, шкільна педагогіка, педагогіка дорослих) досліджує закони та закономірності виховання, навчання й освіти, організаційні форми й методи навчально-виховного процесу стосовно різних вікових груп.

Корекційна педагогіка вивчає і розробляє питання виховання, навчання та освіти дітей з різними вадами: *сурдопедагогіка* (навчання й виховання глухих і глухонімих), *тифлопедагогіка* (навчання і виховання сліпих і слабкозорих), *олігофренопедагогіка* (навчання й виховання розумово відсталих і дітей із затримками розумового розвитку), *логопедія* (навчання і виховання дітей з порушеннями мовлення), *виправно-трудова педагогіка* (перевиховання неповнолітніх і дорослих злочинців).

Галузеві педагогіки – військова, спортивна, вищої школи, профтехосвіти та ін. Серед галузей педагогіки, зосереджених на педагогічних проблемах дорослих, швидко розвивається педагогіка вищої школи, яка розкриває закономірності навчально-виховного процесу у вищих закладах освіти, специфічні проблеми здобуття вищої освіти.

До системи педагогічних наук належить також історія педагогіки і школи, що вивчає розвиток педагогічних ідей і практики освіти в різні історичні епохи.

Окрема група педагогічних наук – часткові, або предметні, методики, предметом дослідження яких є закономірності викладання і вивчення конкретних навчальних дисциплін у закладах освіти всіх типів.

Наприкінці ХХ ст. намітився стрімкий розвиток соціальної педагогіки як галузі, що вивчає закономірності та механізми становлення й розвитку особистості в процесі здобуття освіти та виховання в різних соціальних інститутах, а також соціально орієнтовану діяльність освітніх, наукових, культурних та інших закладів, установ і соціальних служб, які сприяють формуванню соціальної активності дітей та молоді в процесі розв'язання суспільних, політичних, економічних та інших проблем суспільства.

Науково-теоретичну структуру соціальної педагогіки становлять: *агогіка* – наука про вивчення проблеми запобігання відхиленням у поведінці дітей та підлітків; *герогіка* – наука про соціально-педагогічні проблеми людей похилого віку;

андрогогіка – наука про освіту та виховання людини впродовж усього її життя; *віктимологія* – наука про різні категорії людей, які стали жертвами несприятливих умов соціальної організації та насильства.

Оскільки до розв'язання проблем виховання особистості причетні різні науки, педагогіка тісно пов'язана з ними.

Міжпредметні зв'язки педагогіки – зв'язки педагогіки з іншими науками, що дають змогу глибше пізнати педагогічні факти, явища і процеси.

Педагогіка пов'язана з філософією (етикою), соціологією, естетикою, психологією, анатомією, фізіологією, гігієною людини та з іншими науками. Філософія, соціологія, естетика допомагають педагогіці визначити мету виховання, правильно враховувати дію загальних закономірностей людського буття і мислення, надають оперативну інформацію про зміни в науці та суспільстві, коригуючи спрямованість виховання. Психологія вивчає закономірності розвитку психіки людини, а педагогіка – ефективність виховних впливів, які спричиняють зміни у її внутрішньому світі та поведінці. Кожен розділ педагогіки спирається на відповідний розділ психології. Анатомія і фізіологія людини – база для розуміння біологічної сутності людини: розвитку вищої нервової діяльності, першої та другої сигнальних систем, розвитку й функціонування органів чуттів, опорно-рухового апарату, серцево-судинної та дихальної систем.

Гігієна дітей і підлітків як галузь гігієни сприяє організації на наукових засадах у закладах освіти заходів щодо зміцнення здоров'я, фізичного розвитку школярів, трудової діяльності дітей та підлітків, плануванню будівництва та обладнання навчальних і дитячих закладів різних типів. Зв'язок педагогіки з медициною став передумовою формування корекційної педагогіки як спеціальної галузі педагогічного знання, предметом якої є освіта дітей із вродженими чи набутими відхиленнями в розвитку. У взаємозв'язку з медициною вона розробляє систему засобів, що дають змогу досягти терапевтичного ефекту й полегшити процеси соціалізації, компенсувати наявні дефекти.

Зв'язок педагогіки з іншими науками відбувається в різних напрямках. По-перше, це спільність об'єктів (понять, закономірностей, концепцій, предметів, процесів, критеріїв, методів). По-друге, взаємодія, взаємовплив, взаємопроникнення, інтеграція педагогіки та інших наук. По-третє, педагогіка спирається на ідеї інших наук (людина формується у діяльності – з філософії); використовує методи дослідження інших наук (анкетування – із соціології), результати досліджень інших наук (насамперед психології); проводить дослідження спільно з іншими науками; дає замовлення іншим наукам на дослідження певних явищ.

На сучасному етапі педагогіка покликана вирішувати, зокрема, такі завдання: а) вдосконалення змісту освіти; б) вироблення принципово нових засобів навчання, навчального обладнання; в) підготовка підручників відповідно до вдосконалення змісту освіти; г) комп'ютеризація праці вчителя; г) вироблення нових і модернізація наявних форм і методів навчання; д) підсилення виховної ролі уроку; е) вдосконалення змісту й методики виховання; е) удосконалення політехнічної підготовки учнів, їх професійної орієнтації та підготовки до праці; ж) вироблення шляхів демократизації та гуманізації життя й діяльності школи.

НАПРЯМИ, ТЕЧІЇ ЗАРУБІЖНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У зарубіжній педагогіці існує чимало течій, що є ознакою розмаїття і свободи педагогічної думки. Їх можна звести до трьох напрямів: філософського, психолого-педагогічного, соціального.

Філософський напрям утворюють течії педагогіки, що ґрунтуються на філософії неопозитивізму, екзистенціалізму, неотомізму та ін.

Педагогів-теоретиків у філософії *неопозитивізму* цікавлять його гносеологічні установки і принципи методології наукового пізнання, оскільки неопозитивізм претендує на виконання функції загальнометодологічної засади всієї сучасної науки. Спираючись на положення цієї філософії, окремі її прихильники (Дж. Мур, Л. Вітгенштейн, Б. Рассел) зробили певний внесок в уточнення й систематизацію логічних принципів і методичних прийомів наукового дослідження, відкрили широкі можливості застосування математичних методів дослідження в педагогіці. Прагнення розширити сферу використання в педагогіці математичних методів свідчать про намагання вчених-педагогів досягти більшої об'єктивності результатів своїх досліджень. Однак аналіз праць деяких західних педагогів переконує, що за складним математичним апаратом дослідження педагогічних проблем приховується бідність педагогічного змісту. Абсолютизація кількісних показників призводить до помилкових теоретичних висновків.

Педагоги-неопозитивісти піддають сумніву наявність у процесах навчання і виховання об'єктивних закономірностей, збіднюючи таким чином теорію педагогіки, а спроби дослідження фундаментальних теоретичних проблем вважають “безплідними інтелектуальними спекуляціями” кабінетних теоретиків.

Важливим принципом побудови педагогіки на засадах неопозитивізму є її деідеологізація, звільнення від зв'язків із загальнофілософськими методологічними основами. Представники цієї течії роблять спроби підготувати навчальні програми в дусі загальнолюдських цінностей, вільних від будь-яких політичних оцінок та ідеологічних установок.

Представники напряму педагогіки, що ґрунтується на філософії *екзистенціалізму*, виходять з того, що жодних загальнолюдських якостей, жодної “людської природи” не існує, кожен індивід – унікальний, неповторний. Тому інтерес дослідника має концентруватися на окремій особистості, на царині її індивідуального буття й свідомості.

На думку екзистенціалістів, індивідуальна “внутрішня сутність” дитини (“екзистенція”) майже не доступна для педагогічних впливів, а тому ефективним у формуванні її особистості є лише самовиховання. Виходячи з положення, що навчання – це актуалізація прихованих здібностей дитини, педагоги-екзистенціалісти заперечують необхідність оволодіння учнями системою загальнолюдських знань, передбачених навчальними програмами і підручниками. Вони вважають, що дитина має право на свободу вибору знань. Тому цикл предметів, які підлягають вивченню, повинен бути не обов'язковим, а вибіркоким. Завдання вчителя – не озброєння учнів системою знань, а створення сприятливих умов для саморозкриття кожної особистості: він пропонує учням різноманітні навчально-виховні ситуації, а вони вибирають ті, що найбільше їм імпонують, завдяки яким зможуть найкраще розвинути свої потенційні можливості. Для цього в класі має панувати невимущена атмосфера, яка сприяє вибору теми заняття,

вільному пошуку способів її реалізації, експериментуванню. Найважливішим є не рівень освіченості, не рівень знань, якими озброїла учня школа, а вміння “слухати свої внутрішні імпульси”, “пізнати самого себе”.

Представники педагогіки *неотомізму*, сучасні послідовники середньовічного богослова Фоми Аквінського, пропагують ідею превалюючої ролі церкви в організації шкільної справи. У своїх психолого-педагогічних дослідженнях вони зазначають, що в свідомості релігійні уявлення дитини збагачуються кількісно та якісно, виокремлюють стадії формування релігійної свідомості у дітей. На першій стадії (3-6 років) релігійна міфологія сприймається як чарівна казка. На другій (7-12 років) діти швидко осягають матеріальний світ, що їх оточує, Бог для них є антропоморфною постаттю, яка безпосередньо фізично впливає на перебіг подій у світі. На третій (індивідуальній) (12 років – період юнацтва) виявляється велика різноманітність в інтерпретації релігії; в багатьох дітей спостерігається глибоко особистісний підхід до релігії.

Якщо перші дві стадії проходить більшість дітей, то третьої досягають не всі. Спостережено також, що темп релігійного розвитку особистості дитини може бути повільнішим, ніж її розвиток в інших сферах. Англійський педагог Е.Косс переконаний, що залучення дітей до науково-технічної думки закономірно призводить до їх відставання в релігійному розвитку.

Представник неотомізму Ж. Марітен вважає, що виховання громадянина неможливе без релігійного виховання, адже формування в нього моральної свідомості неможливе без релігії, яка є основою моралі.

Педагоги-неотомісти значну увагу приділяють проблемам змісту освіти. Формально вони не заперечують необхідності озброєння учнів системою наукових знань, проте фактично прагнуть пронизати всю освіту релігійним духом, цілковито підпорядкувати її інтересам “християнського виховання”.

Психолого-педагогічний напрям репрезентує експериментальна педагогіка. Свого розвитку вона набула у концепціях В. Лая і Е. Меймана у 20-ті роки ХХ ст. і активізувалася на початку 60-х. Застосовувані її представниками експериментальні методи дослідження внесли нове розуміння в проблему співвідношення педагогічної теорії та практики, сприяли розширенню зв'язків педагогіки з іншими науками, зокрема з психологією і соціологією, перенесенню акценту з орієнтації на особистість дитини на соціально-економічні чинники її виховання і навчання. Експериментальна педагогіка зумовила зміну погляду на дидактику, яку стали розуміти як “теорію управління процесом навчання”, а також перегляд змісту освіти щодо збільшення обсягу природничо-наукових дисциплін.

Важливою в експериментальній педагогіці є проблема спілкування учасників навчально-виховного процесу. Завдяки соціометричній методиці почалося вивчення внутрігрупових відносин, їх впливу на формування індивіда, виявлення лідерів та ін.

Соціальний напрям репрезентує педагогіка ноосфери, нового мислення.

Ноосфера – сфера взаємодії природи і суспільства, в межах якої розумна людська діяльність є визначальним чинником розвитку.

Поняття “ноосфера” було запроваджено в науковий обіг на початку ХХ ст. (П. Тейяр де Шорден, А. Леруа-Луран), розвитку набуло у працях В. Вернадського.

Володимир Іванович Вернадський (1863-1945) – видатний український учений, засновник геохімії, біохімії, радіогеології, академік Петербурзької АН з 1912р., академік АН СРСР, перший президент АН УРСР.

Головними завданнями педагогіки ноосфери є: гуманістичне виховання як формування загальнолюдського на основі національного; екологічне та економічне виховання як підготовка до екологічного та економічного виживання; розвиток творчих здібностей кожної людини відповідно до її потенційних можливостей; виховання засобами шедеврів світової культури; інтенсивне вивчення іноземних мов з метою вільного спілкування у світовому масштабі; базова освіта всім; комп'ютеризація освіти як інформаційна технологія освіти.

ЛЕКЦІЯ 17

Методична робота в школі

План

1. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя.
2. Основні форми методичної роботи в школі.

Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя

Якість навчально-виховного процесу школи, його результати певною мірою залежать від учителя, його теоретичної підготовки, педагогічної та методичної майстерності.

З метою поліпшення фахової підготовки педагогічних кадрів у школах проводять спеціальну методичну роботу, яка спонукає кожного вчителя до підвищення свого фахового рівня; сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу педагогічними знахідками, дає змогу молодим учителям вчитися педагогічній майстерності у старших і досвідченіших колег, забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку.

У процесі методичної роботи здійснюються підвищення наукового рівня вчителя, його підготовка до засвоєння змісту нових програм і технологій їх реалізації, постійне ознайомлення з досягненнями психолого-педагогічних дисциплін і методик викладання, вивчення і впровадження у шкільну практику передового педагогічного досвіду, творче виконання перевірених рекомендацій, збагачення новими, прогресивними й досконалими методами і засобами навчання, вдосконалення навичок самоосвітньої роботи вчителя, надання йому кваліфікованої допомоги з теорії та практичної діяльності.

Методична робота в сучасній школі передбачає такі напрями:

- 1) поглиблення філософсько-педагогічних знань, спрямованих на відродження й розвиток національної освіти в Україні, вивчення педагогічної теорії та методики навчання і виховання, психологи, етики, естетики, поглиблення науково-теоретичної підготовки з предмета і методики його викладання з урахуванням вимог Закону “Про мови” в Україні;
- 2) вивчення діалектики і принципів розвитку української національної школи; збагачення педагогічних кадрів надбаннями української педагогіки, науки, культури; вивчення теорії та досягнень науки з питань викладання предметів, володіння

сучасними науковими методами; глибоке вивчення й практична реалізація оновлених програм і підручників, розуміння їх особливостей і виконання з позиції формування національної школи;

3) освоєння методики викладання додаткових предметів; випереджувальний розгляд питань методики вивчення складних розділів навчальних програм з проведенням відкритих уроків, використанням наочних посібників, ТЗН, дидактичних матеріалів;

4) освоєння, і практичне застосування теоретичних положень загальної дидактики, методики та принципів активізації навчальної діяльності учнів і формування у них наукового світогляду, виходячи з вимог етнопедagogіки;

5) систематичне інформування про нові методичні рекомендації, публікації щодо змісту й методики навчально-виховної роботи, глибоке вивчення відповідних державних нормативних документів;

6) упровадження досягнень етнопедagogіки, психології та окремих методик і передового педагогічного досвіду із зверненням особливої уваги на використання в діяльності педагогічних колективів зразків національної культури і традицій.

Основні форми методичної роботи в школі

Методичну роботу в школі проводять в індивідуальній і колективній формах.

Індивідуальна форма. Ця форма методичної роботи вчителів є складовою їх самоосвіти. Зміст індивідуальної самоосвіти педагога охоплює систематичне вивчення політичної, психолого-педагогічної, наукової літератури, безпосередню участь у роботі шкільних, міжшкільних та районних методичних об'єднань, семінарів, конференцій, педагогічних читань; розробку окремих проблем, пов'язаних з удосконаленням навчально-виховної роботи; проведення експериментальних досліджень; підготовку доповідей, виступів по радіо, телебаченню, огляд і реферування педагогічних та методичних журналів, збірників та ін.

Організація самоосвіти передбачає зв'язок самоосвіти з практичною діяльністю педагога; систематичність і послідовність самоосвіти, постійне ускладнення її змісту і форм; багатоплановий (комплексний) підхід до організації вивчення обраної теми з самоосвіти; індивідуальний характер самоосвіти як найбільш гнучкої форми набуття педагогом знань; гласність і наочність результатів самоосвіти в педагогічному колективі; створення в школі умов для звернення педагогів до нових досягнень науки і передового педагогічного досвіду; завершеність самоосвітньої роботи на кожному її етапі (доповіді, участь у семінарі, підготовка виступу, написання реферату, підготовка доповіді, участь у засіданні педагогічної ради, науково-практичній конференції та ш.)-

Молоді спеціалісти, які закінчили вищі педагогічні заклади освіти, упродовж першого року роботи за місцем працевлаштування проходять стажування. Його мета – набуття практичних умінь і навичок педагогічної діяльності. Під час стажування вони користуються всіма правами працівника школи і виконують покладені на них обов'язки. Керівник закладу освіти призначає для молодого вчителя наставника з числа кращих учителів відповідного фаху. Наставник надає стажисту допомогу в плануванні навчально-виховної роботи, в розробці поурочних планів та ін. Результати стажування розглядає наприкінці навчального року дирекція школи.

Колективні форми. Відкриті уроки – одна з колективних форм методичної роботи. Їх мета – підвищення майстерності всіх учителів. Основні завдання

відкритих уроків: упровадження в практику вчителів передового педагогічного досвіду і результатів досліджень педагогічної науки, спрямованих на розв'язання завдань, що стоять перед національною школою. Під час аналізу й обговорення відкритих уроків необхідно забезпечити цілеспрямованість обговорення, науковість аналізу, принциповість, поєднану з доброзичливістю у критичних зауваженнях, поєднання аналізу уроку з практичними рекомендаціями, підведення його підсумків кваліфікованими спеціалістами.

Взаємовідвідування **вчителями уроків** – має істотне значення у підвищенні педагогічної майстерності вчителів. Якщо молодий і недосвідчений учитель відвідає урок, що його проводить старший колега, то він може збагатити свій методичний багаж. Якщо ж досвідчений педагог відвідає урок менш досвідченого колеги, то зможе порадити йому, як удосконалити той чи той момент уроку. Можливо, й досвідчений педагог знайде щось корисне для себе у молодшого колеги.

Предметні методичні об'єднання вчителів або предметні комісії – центр методичної роботи, вивчення і втілення досягнень теорії та передового досвіду в практику навчання конкретних навчальних дисциплін. Вони створюються у великих школах, де один предмет викладають кілька вчителів. Існують також методичні об'єднання вчителів початкових класів та об'єднання класних керівників і вихователів. Методичні об'єднання можуть заслуховувати й обговорювати доповіді з найактуальніших питань навчання і виховання, нову фахову літературу, організувати взаємовідвідування уроків, проведення і обговорення відкритих уроків, виготовлення наочності, застосування технічних засобів навчання. У їх компетенції – організація консультацій для молодих учителів, заслуховування звітів учителів про виконання індивідуальних планів самоосвіти.

План роботи методичного об'єднання складають на навчальний рік. На першому організаційному засіданні обирають голову і секретаря терміном на один рік, обговорюють проект плану роботи і доповнюють його, обмінюються досвідом з питань підготовки до нового навчального року. Бажано, щоб на кожному з чотирьох засідань методичного об'єднання було проведено відкриті уроки різних типів із складних тем програми досвідченими учителями. Одну із запланованих для обговорення доповідей варто присвятити темі відкритого уроку. На засіданнях необхідно виробити й ухвалити рекомендації з обговорюваного питання, впровадження яких у практичну діяльність членів об'єднання перевіряє голова методичного об'єднання. На останньому з них обговорюють додатки до екзаменаційних білетів, підводять підсумки діяльності об'єднання за рік, накреслюють завдання на наступний навчальний рік.

У системі шкільних і міжшкільних предметних методичних об'єднань можуть створюватися творчі (проблемні) групи у складі 8-10 добре теоретично підготовлених учителів, які працюють над вирішенням актуальних проблем навчально-виховного процесу (наприклад, використання комп'ютера у навчальному процесі, формування світогляду учнів у процесі вивчення навчальної дисципліни, диференційоване навчання та ін.). Тривалість роботи творчої групи залежить від складності проблеми, над якою вона працює (один-два роки). Завершальним етапом роботи групи є підготовка методичних рекомендацій щодо ефективного вирішення досліджуваної проблеми.

Методичні кабінети – створюють у великих основних і середніх школах для

надання вчителям і вихователям методичної допомоги. Вони знайомлять учителів з досягненнями педагогічної науки і передового педагогічного досвіду. В методичних кабінетах збирають кращі зразки тематичних та поурочних планів, методичні розробки класних годин, розробки складних тем навчальних програм, зразки художньої й технічної творчості учнів, саморобні прилади, матеріали з узагальнення досвіду навчально-виховної роботи кращих педагогів та ін.

Одним із шляхів підвищення методичного рівня вчителів є залучення їх до розробки актуальної для педагогіки і школи проблеми. Наукову проблему обирають з таким розрахунком, щоб до її розробки можна було залучити всіх педагогів школи.

Семінар-практикум – продуктивна форма методичної роботи. Цінність його в тому, що вчителі самостійно опрацьовують педагогічну літературу з обговорюваної проблеми, аналізують власний досвід. Опрацьовані матеріали учасники семінару-практикуму оформляють у вигляді рефератів або доповідей.

Педагогічні читання – сприяють підвищенню педагогічної майстерності вчителів. Мають на меті узагальнення і поширення передового педагогічного досвіду і проводяться з актуальної педагогічної тематики. Їх можна організувати у школі, районі, області, країні. Учителі школи впродовж певного періоду працюють над окремими темами проблеми і на шкільних педагогічних читаннях доповідають про результати свого дослідження. Районні педагогічні читання організовують на базі кращих доповідей, відібраних на шкільних педагогічних читаннях.

Науково-практична конференція (районна, обласна чи республіканська) – ефективна форма методичної роботи. З темою конференції педагогічну громадськість ознайомлюють заздалегідь. На пленарному засіданні розглядають основні питання проблеми, яка виноситься на обговорення, а під час роботи секцій обговорюють конкретніші питання навчально-виховної роботи, відвідують і обговорюють уроки та виховні заходи у кращих школах. На підсумковому пленарному засіданні заслуховують звіти керівників секцій, обговорюють і приймають рекомендації науково-практичної конференції з даної проблеми.

Діяльність шкіл передового досвіду – спрямована на вивчення та поширення передового педагогічного досвіду. Такі школи безпосередньо демонструють зразки навчально-виховної роботи відвідувачам, організовують розповіді керівників або кращих учителів про систему своєї роботи, забезпечують відвідування та обговорення уроків або виховних заходів зі слухачами, оформляють спеціальні буклети з описом передового досвіду та ін.

Школи передового досвіду можуть зосереджуватися на вивченні сучасних досягнень науки, техніки, мистецтва, культури, педагогіки і психології навчання, а також проблем наукової організації педагогічної праці та втілення їх у практику роботи учителів. Вони повинні виявляти інтерес передусім до вивчення й запровадження передового педагогічного досвіду, практичного оволодіння вчителями новими методами навчання і виховання, озброєння вчителів методами педагогічного дослідження, аналізу та оцінки чужого і власного досвіду. У таких школах використовують практичні й теоретичні форми роботи з учителями. Практичні заняття – відвідування уроків керівників шкіл, аналіз цих уроків з метою вивчення їх системи роботи, відвідування уроків молодих учителів директором школи, взаємовідвідування уроків учителями, консультації керівників школи, ознайомлення з творчою лабораторією керівника школи.

До форм теоретичних занять у школі передового досвіду відносять спільне вивчення програм, підручників, методичних посібників, психолого-педагогічних вимог до уроків, дидактичних принципів і шляхів їх реалізації; систематичне інформування слухачів школи про новини науково-методичної і психолого-педагогічної літератури; вивчення актуальних питань педагогіки і методики навчання та ін.

Опорні школи – важлива ланка методичної роботи. Вони мають належну навчально-матеріальну базу, творчий педагогічний колектив і відповідні результати в навчально-виховній роботі. На базі опорної школи проводять індивідуальні та групові консультації, стажування, науково-практичні конференції, педагогічні читання, семінари-практикуми тощо.

Експериментальний педагогічний майданчик. Відповідно до “Положення про експериментальний педагогічний майданчик” (1993) такі майданчики створюють для реалізації педагогічних ініціатив, спрямованих на оновлення змісту, впровадження принципово нових технологій у практику закладів освіти. Ініціатором створення може бути будь-яка особа чи заклад освіти.

Творчі звіти вчителів – використовують перед атестацією педагогічних працівників. Звітуючи на педагогічній раді, вчитель ділиться своїми знахідками, методичними доробками, знайомить інших учителів з технологією власного досвіду.

У підвищенні фахового, методичного і психолого-педагогічного рівнів вчителя вагому роль відіграють обласні інститути удосконалення вчителів (ОІУВ). Останніми роками в цих установах створено кафедри, що відповідають за підвищення кваліфікації учителів.

Підвищенню фахового рівня педагогічних працівників сприяє також їх систематична атестація, яку проводять з метою визначення відповідності педагогів посаді, яку вони обіймають, рівневі кваліфікації, залежно від якого (а також від стажу педагогічної роботи) їм встановлюється кваліфікаційна категорія, визначається тарифікаційний розряд оплати праці, присвоюється педагогічне звання. Атестацію щороку проводять атестаційні комісії, що створюються при навчально-виховних закладах незалежно від відомчого підпорядкування та форми власності й місцевих органах державного управління освітою. Педагогічних працівників атестують при навчальному закладі. Атестаційна комісія при органі управління освіти розглядає клопотання комісії навчального закладу та приймає рішення в межах своєї компетенції щодо результатів атестації певних категорій педагогів.

Для проведення атестації комісія приймає заяву від педагогічного працівника про проходження чергової або позачергової атестації; заяву про відмову від чергової атестації; подання керівника про позачергову атестацію педагогічних працівників, рівень навчально-виховної або методичної роботи яких нижчий від вимог, які висуваються до кваліфікаційної категорії, встановленої їм за результатами попередньої атестації.

За результатами атестації керівник освітнього закладу, органу державного управління освіти видає наказ, який в тижневий термін доводиться до відома атестованого колективу та подається в бухгалтерію для нарахування педагогічному працівникові заробітної плати згідно з встановленим тарифним розрядом від дня прийняття рішення атестаційною комісією.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 4
Тема: ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИ ВИХОВАННЯ
ПЛАН

1. Поняття про методи виховання. Підходи до їх класифікації.
2. Методи формування свідомості особистості.
3. Методи організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки.
4. Методи стимулювання діяльності та поведінки.
5. Методи і прийоми самовиховання.
6. Педагогічна техніка вихователя та її значення для організації життєдіяльності школярів.

Практичне завдання:

1. Законспектувати розділ з книжки М.Г.Стельмаховича «Українська народна педагогіка» (с.20-26) та підібрати ілюстрації до кожного методу виховання, які пропонуються вищезгаданим автором.
2. Скласти план самовиховання, використовуючи приклади роботи над собою видатних особистостей.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 8
Тема: МЕТОДИ І ЗАСОБИ НАВЧАННЯ
ПЛАН

1. Проблема методів навчання в педагогічній науці і практиці. Різні підходи до класифікації методів навчання.
2. Класифікація методів навчання за джерелом знань.
3. Класифікація методів навчання за характером пізнавальної діяльності учнів.
4. Фактори, що впливають на вибір учителем методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання
5. Засоби навчання в освітньому процесі.
6. Методи і засоби навчання, які використовувалися у шкільництві Галичини (1919-1939 рр.)

Практичні завдання:

Підготувати письмово фрагмент уроку — виклад нового матеріалу однієї з тем навчальної програми з свого предмету, використовуючи при цьому різні методи і засоби навчання.

Зпитання і завдання для самоконтролю

1. Що слід розуміти під методами навчання?
2. Що таке прийоми навчання?
3. Обґрунтуйте двосторонній характер методів навчання у навчальному процесі.
4. Які складові частини виділяють в структурі методу навчання?
5. Розкрийте різні підходи до організації методів навчання?
6. Охарактеризуйте методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів.
7. Розкрийте сутність методів навчання за джерелом знань.
8. Охарактеризуйте методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
9. Висвітліть особливості бінарних методів.
10. Охарактеризуйте методи контролю і самоконтролю.

11. Опишіть основні засоби навчання.
12. Як здійснюється вибір методів навчання? Обґрунтуйте вплив змісту навчальної діяльності на вибір методів навчання.
13. Які дидактичні можливості має мультимедіа?
14. Як змінюється діяльність вчителя в умовах комп'ютеризації освіти?

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ № 12

Тема: МЕТОДИЧНА РОБОТА В ШКОЛІ. ПЛАНУВАННЯ. ОБЛІК. ЗВІТНІСТЬ.

ПЛАН

1. Педагогічна майстерність учителя. Зростання вимог до професійної підготовки педагога.
2. Основні форми методичної роботи в школі. Атестація педагогічних кадрів.
3. Поняття про педагогічний досвід. Форми і методи вивчення, узагальнення і поширення педагогічного досвіду. Педагоги-новатори.
4. Планування роботи школи. Види планів у школі, вимоги до їх складання.
5. Облік роботи в школі. Форми обліку. Звітність школи.

Практичні завдання:

Підготувати план проведення педагогічної ради, використовуючи презентаційний матеріал.

Індивідуальна навчальна робота студентів

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни оформляється у вигляді плану-конспекту, індивідуального завдання навчального проекту чи групової технології.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання

1. Сформулюйте науково-методологічний апарат (актуальність, предмет, об'єкт, мета, завдання, методи) обраної вами теми педагогічного дослідження.
2. Спробуйте написати кількома рядками рекомендації «Вибір методів наукового дослідження» при вивченні: особистості учня; досвіду роботи вчителя.
3. Проаналізуйте ситуації зі своєї шкільної практики, у яких учитель:
 - прогнозує наслідок ситуації;
 - виявляє «тактовність» соціальної дії;
 - виявляє здатність змістовного морального впливу на учня.
4. Виокремте основні фактори розвитку особистості. Проаналізуйте взаємовплив факторів розвитку особистості у різні вікові періоди її формування.
5. Розробіть систему показників для характеристики вищого ступеня вихованості – «активна життєва позиція особистості».
6. На основі критеріїв ефективності виховної діяльності педагога підібрати два-три методи виміру морально-етичної якості /На Ваш вибір/ особистості.
7. Випишіть у дві колонки якості людини: у першу – які найбільше цінні й імпонують Вам, у другу – які викликають у Вас несприйняття. Складіть план самовиховання, використовуючи приклади роботи над собою видатних особистостей.
8. Змодельуйте 3-4 методи, прийоми, засоби і форми з досягнення поставленої мети, завдань виховання на конкретному етапі виховного процесу.
9. Вивчіть і опишіть досвід відомого Вам передового класного керівника зі своєї школи.
10. Складіть програму вивчення учня чи його сім'ї.
11. Підготуйте методичну розробку бесіди чи диспуту за одним із напрямів виховання (громадянське, національне, розумове, духовно-моральне тощо) для учнів.
12. Підберіть літературу з конкретної проблеми педагогіки (2-3 джерела) для рекомендації батькам.
13. Скласти план (тези) виступу на батьківських зборах.
14. Підготуватися до рольової гри: Рольова гра "Відвідання учнів вдома" або "Батьківські збори".
15. Проаналізуйте навчальний план школи.
16. Проаналізуйте пояснювальну записку до програми з обраного фаху. Сформулюйте головні завдання вивчення обраної дисципліни. Проаналізуйте зміст даного предмету з погляду його внеску у формування світогляду особистості.

Творчі завдання

1. Скласти анкету для виявлення в учнів бажання вчитися.
2. Побудувати модель процесу виховання та схарактеризувати його компоненти.
3. Провести взаємоанкетування з метою вивчення ефективності самовиховання студентів.
4. Зробити ранжування власних принципів, що сприяють удосконаленню професійних якостей педагога.
5. Підготувати текст бесіди для батьків «Роль соціального середовища у формуванні та розвитку дитини як особистості».
6. Визначити тип, структуру, реалізовані принципи навчання, форму організації навчально-пізнавальної діяльності відвіданого уроку за фахом навчання.
7. Проаналізувати розклади уроків у різних навчальних закладах. Визначити їх відповідність науково обґрунтованим вимогам та успішному засвоєнню знань учнями.
8. Розробити схеми «Урок – головна форма навчання»; «Структура комбінованого уроку», «Вимоги до сучасного уроку»; «Підготовка вчителя до уроку», «Активні форми і методи навчання» (за вибором студента).
9. Розробити конспект уроку відповідно до спеціальності студентів.
10. Підготувати творчу роботу «Народна педагогіка і педагогічна наука», «Вплив педагогічної науки на становлення фахівців-педагогів», «Проблеми підвищення кваліфікації педагогів в Україні» (за вибором студента).

Теми для самостійної роботи студентів

- 1.Співвідношення соціального і біологічного у розвитку особистості.
- 2.Соціальне середовище і його виховні функції.
- 3.Вплив діяльності на формування соціальних цінностей.
- 4.Підготовка учнів до життєтворчості як умова розвитку учнів.
- 5.Основні зарубіжні течії розвитку особистості.
- 6.Проблеми виховання молоді на сторінках обласних часописів.
- 7.Національні духовні цінності у виховній системі школи.
- 8.Українська національна ідея в системі сучасної духовної культури.
9. Філософські засади національної системи виховання в Україні.
10. Актуальні проблеми молодіжного руху в Україні на сучасному етапі.
- 11.Соціально-психологічні механізми виховання.
12. Різні підходи до класифікації методів виховання.
13. Виховання світоглядних орієнтирів школярів.
- 14.Основні напрями роботи класного керівника з батьками учнів.
- 15.Система роботи класного керівника в сучасній школі.
- 16.Психолого-педагогічні аспекти роботи класного керівника з важковиховуваними учнями.
- 17.Особливості виховання дітей у повній (неповній, осиротілій, розлученій) сім'ї.
- 18.Соціальні цінності виховання дітей у сім'ї.
- 19.Спільна робота школи та сім'ї у педагогічному процесі.
- 20.Роль родинного виховання у формуванні особистості.
- 21.Шляхи вдосконалення змісту загальної середньої освіти.
- 22.Інтеграція змісту освіти як педагогічна проблема.
- 23.Основні дидактичні концепції.

Форми контролю

Контрольна робота

Варіант 1.

1. Структура педагогіки
2. Спадковість як фактор розвитку особистості.
3. Розумове виховання.
4. Визначіть відповідність понять.

А. Педагогіка Б. Виховання В. Освіта

1. Передача накопиченого досвіду від старших поколінь молодшим (засобів навчання, способів мислення, духовних і матеріальних цінностей).
2. Про виховання, освіту і навчання людей (у широкому розумінні).
3. Усвідомлена, цілеспрямована діяльність людини.
4. Засвоєння системи знань, умінь, навичок, досвіду пізнавальної діяльності, ціннісних орієнтацій і відносин.
5. Засвоєння людиною цінностей, норм, настанов.

Варіант 2.

1. Основні категорії педагогіки.
2. Закономірності педагогічного процесу.
3. Правове виховання.
4. З'ясуйте відповідність завдань педагогічної науки.

А. Постійні; Б. Тимчасові.

1. Розробка державних стандартів освіти.
2. Виявлення, вивчення закономірностей.
3. Вивчення і узагальнення практичного досвіду
4. Виявлення типових стресів у вчителів.
5. Вироблення нових методів, форм, засобів, систем навчання.
6. Прогнозування освіти.
7. Конфлікт «учитель-учень».
8. Впровадження результатів дослідження.

Варіант 3.

1. Методи науково-педагогічного дослідження.
2. Виховання і розвиток особистості.

3. Екологічне виховання.

4. Визначте відповідність методів виховання

А. Методи формування свідомості

Б. Методи організації діяльності і поведінки

В. Методи стимулювання

1. Привчання.

2. Етична розповідь.

3. Покарання.

Варіант 4.

1. Фактори розвитку особистості.

2. Методи організації діяльності і поведінки

3. Предмет, об'єкт, мета і завдання педагогіки.

4. Назвіть основні функції педагогічного процесу

Варіант 5.

1. Структура педагогічного процесу.

2. Поняття про принципи виховання. Характеристика 3 з них (на вибір).

3. Моральне виховання.

4. Назвіть основні стилі виховання.

Варіант 6.

1. Методи стимулювання

2. Середовище як фактор розвитку.

3. Трудове виховання.

4. Виховання – це.....

Навчання – це....

Освіта – це...

Тестові завдання до теми «Процес навчання»

Завдання I рівня

1. Науково обґрунтований вибір кращого для певних умов варіанту завдань, форм і методів навчання і виховання, зважаючи на певні критерії – це

2. Підвищення результативності педагогічного процесу за кожен одиницю часу – це

3. Побудова моделей правильних мислительних процесів з метою засвоєння учнями знань і розумових дій:

1. Інтенсифікація. 2. Оптимізація.

3. Алгоритмізація. 4. Інтеграція.

4. Система пізнавальних дій учнів, спрямованих на вирішення навчально-виховних завдань – це

5. До внутрішнього процесу засвоєння знань входять такі ланки:

1. Сприймання. 2. Осмислення і розуміння.

3. 4. Закріплення. 5. Застосування на практиці.

6. Назвіть суперечності між знаннями, що їх вимагає навчальна програма, і знаннями учня.

7. Що слід розуміти під змістом освіти?

Це сума знань, які необхідно засвоїти учневі.

Це перелік предметів, які вивчаються в школі.

Це система науково обґрунтованих знань, навичок, умінь, оволодіння якими забезпечує розвиток духовних, розумових, фізичних сил учня, формування світогляду, моралі, поведінки, підготовку до конкретної участі в житті.

Це перелік умінь і навичок, якими повинен оволодіти учень.

Це знання, які забезпечують розвиток логічного мислення дитини.

8. Види навчання, які використовуються в сучасній школі:

1. Пояснювально-ілюстративне. 2

3. Програмоване. 4. Комп'ютерне.

9. Які основні функції процесу навчання? Виберіть правильну відповідь.

Пізнавальна, коригуюча, управлінська.

Освітня, виховна, розвивальна.

Діагностична, стимулююча, управлінська.

Мотиваційна, систематизуюча, стимулююча.

Розвивальна, класифікаційна, коригуюча.

10. Компонент процесу навчання, який визначається навчальною програмою:

1. Результативний. 2. Оцінювальний.

3. Регулюючий 4. Змістовий.

5. Цільовий. 6. Контрольний.

7. Мотиваційний.

11. Компонент навчання, який забезпечує визначення ступеня досягнення результатів навчання відповідно до його завдань:

1. Цільовий. 2. Змістовий.

3. Регулюючий. 4. Контрольний.

5. Оцінювальний. 6. Мотиваційний.

7. Результативний.

12. Компонент процесу навчання, який передбачає внесення змін у завдання, зміст, методи, форми і засоби навчання:

1. Результативний. 2. Мотиваційний. 3. Змістовий.

4. Цільовий. 5. Контрольний. 6. Регулюючий. 7. Оцінювальний.

13. Компонент навчання, який забезпечує функціонування зворотного зв'язку в навчальному процесі:

1. Мотиваційний. 2. Цільовий. 3. Змістовий. 4. Оцінювальний.

5. Регулюючий. 6. Контрольний. 7. Результативний.

14. Компонент процесу навчання, який стимулює пізнавальну діяльність учнів:

1. Результативний. 2. Регулюючий. 3. Оцінювальний. 4. Мотиваційний.

5. Цільовий. 6. Змістовий. 7. Контрольний.

15. Внутрішній процес, який включає сприймання, осмислення, розуміння, узагальнення, закріплення, застосування знань на практиці – це

16. Елемент внутрішнього процесу засвоєння знань, який характеризується усвідомленням причинно-наслідкових залежностей:

1. Сприймання 2. Розуміння

3. Осмислення 4. Узагальнення

5. Закріплення 6. Застосування

17. Елемент внутрішнього процесу засвоєння знань, суть якого полягає у виділенні важливого, суттєвого у навчальній інформації;

1. Розуміння. 2. Сприймання.

3. Узагальнення. 4. Осмислення.

5. Закріплення. 6. Застосування.

18. Елемент процесу засвоєння знань, який передбачає перехід від абстрактного до конкретного:

1. Закріплення. 2. Осмислення.

3. Узагальнення. 4. Застосування.

5. Розуміння. 6. Сприймання.

19. Внутрішній пізнавальний процес, який передбачає виділення певних ознак об'єкта та їх відокремлення від інших:

1. Абстрагування. 2. Аналіз.

3. Синтез. 4. Індукція.

5. Дедукція. 6. Порівняння.

20. *Внутрішній пізнавальний процес, який передбачає відображення у свідомості окремих властивостей предметів і явищ, які діють на органи чуття:*

1. Закріплення.
2. Застосування.
3. Осмислення.
4. Розуміння.
5. Сприймання.
6. Узагальнення.

21. *Внутрішній пізнавальний прогрес, який передбачає повторне осмислення навчальної інформації:*

1. Сприймання.
2. Розуміння.
3. Узагальнення.
4. Закріплення.
5. Застосування.

22. *Сукупність закономірних і послідовних дій, спрямованих на досягнення результату навчання – це*

23. *Основна мета діяльності вчителя передбачає:*

Передачу учням певної суми знань та вмінь.

Складання календарно-тематичних і поурочних планів.

Керування активною і свідомою діяльністю учнів із засвоєння навчального матеріалу.

Здійснення поточного контролю за процесом засвоєння навчального матеріалу.

24. *Цикл управлінської діяльності вчителя включає в себе:*

Планування навчальної роботи.

Організацію навчальної роботи вчителя та учнів.

Контроль і регулювання.

Аналіз результатів.

25. *Організація навчальної роботи вчителя передбачає два етапи: підготовчий і.....*

26. *Під час здійснення аналізу досягнутих результатів вчителю важливо не тільки визначити ступінь знання фактів і визначень, але й встановити рівень їх, а також: уміння застосовувати знання для вирішення практичних завдань.*

27. *Самостійна навчальна діяльність учня передбачає такі дії:*

Планування чи конкретизація завдань своєї навчальної діяльності.

Планування методів, засобів і форм діяльності учіння.

Самоорганізація навчальної діяльності.

Самоконтроль.

Саморегулювання учіння.

28. *Спосіб побудови навчального процесу, що здійснюється через постановку і розв'язання учнями пізнавальних суперечностей під керівництвом учителя, дістав у сучасній педагогіці назву навчання.*

29. *Повторне осмислення, неодноразове відтворення вивченого – це*

30. Побудова моделей правильних мислительних процесів для засвоєння учнями знань і розумових дій — це

31. Стандартизовані завдання, результат виконання яких дозволяє визначити рівень знань, умінь, навичок учня — це

32. Виберіть правильну відповідь. Навчання можна «зробити» більш захопливим, якщо:

Підтримувати високу трудність навчання.

Звертатися до совісті, відповідальності, обов'язку учнів.

Підтримувати постійно високу інтенсивність навчання.

Правильної відповіді немає.

33. Основні способи (прийоми) створення проблемних ситуацій:

Повідомлення учням інформації, яка містить у собі суперечність.

Сприймання і осмислення різних тлумачень одного і того ж явища.

Використання сукупності способів і прийомів, у ході яких виникає проблемна ситуація.

34. Процес засвоєння знань за допомогою проблемного навчання проходить такі етапи:

Створення проблемної ситуації.

Висунення гіпотез.

Перевірка найважливіших припущень.

Систематизація й узагальнення здобутих знань.

35. Недоліки проблемного виду навчання:

Вимагає багато часу для вивчення навчального матеріалу.

Слабка ефективність при засвоєнні нового матеріалу, коли самостійний пошук недоступний для учнів.

.....

36. Позитивним у програмованому навчанні є:

Виділення головного, істотного в навчальному матеріалі.

Забезпечення оперативного контролю за процесом засвоєння знань.

Можливість працювати в оптимальному темпі і здійснювати самоконтроль.

Можливість індивідуалізувати навчання.

37. Від чого залежить кінцевий результат процесу навчання? Виберіть правильну відповідь.

Від педагогічної майстерності учителя.

Від методів навчання, які використовує учитель.

Від функціонування педагогічного процесу як системи.

6. До внутрішнього процесу засвоєння знань входять такі ланки:

- 1.
- 2.
- 3.
4. Осмислення і розуміння.
5. Закріплення.

7. У практичній педагогіці мотиви навчання об'єднуються в групи (за спрямованістю та змістом):

1. Соціальні.
2. Професійно-ціннісні.
3. Статусно-позиційні.
4. Традиційно-історичні.

8. Мотиви навчання поділяють на:

1. Зовнішні та
2. Усвідомлені та

9. З наведеного переліку понять вкажіть ті, що належать до операційно-дійового компонента процесу навчання.

1. Мета.
2. Засоби навчання.
3. Мотиви.
4. Методи навчання.
5. Стимули.
6. Оцінювання.

10. Як мотивувати учнів? Знайдіть правильні відповіді

Використовуйте ефект загадковості.

Створюйте ситуації пошуку.

Намагайтесь зацікавити учнів.

Вимагайте від учнів уваги та зосередженості.

«Підштовхуйте» до пошуку пояснень.

Використовуйте «ефект виклику».

Використовуйте похвалу.

Робіть зауваження неуважним.

Забезпечте зворотній зв'язок.

Розвивайте здібності.

11. Основні прийоми стимулювання учнів у навчально-виховному процесі:

1. Опора на бажання.
2. Використання ідентифікації.
3. Заохочення бажання домогтися успіху.
4. Визнання успіхів.

12. Проаналізуйте терміни і розподіліть їх на групи за самостійно виділеними ознаками групування:

Освіта, учіння, оцінювально-результативний, застосування на практиці, комп'ютерне, освітня, навчання, принципи навчання, цільовий, сприймання,

пояснювально-ілюстративне, викладання, засоби навчання, стимулююче-мотиваційний, осмислення розуміння, програмоване, виховна, результати навчання, змістовий, узагальнення, проблемне, розвивальна, закономірності навчання, операційно-дійовий, закріплення, форми навчання, контрольню-регулювальний, методи навчання.

13. Здійсніть диференціацію понять «процес», «процес навчання» і «навчальний процес».

Сукупність послідовних дій для досягнення будь-якого результату – це

Поняття, що відображає узагальнені відмінності (час, конкретні умови) в протіканні навчання в різних типах освітніх установ – це

Поняття, що відображає суттєві ознаки навчання і характеризує його модель – це

14. Класифікуйте навчальні мотиви на групи (соціальні, пізнавальні, особистісні):

Усвідомлення соціальної значущості учіння, почуття самоповаги та честолюбства, прагнення користуватися авторитетом серед ровесників, інтерес до одержання знань, потреба в розвитку світогляду і світорозуміння, прагнення до розвитку пізнавальних здібностей, прагнення до персоналізації чи транслявання особистісних властивостей, одержання задоволення від інтелектуальної діяльності.

Тестові завдання до теми «Зміст освіти в національній школі»

1. Виберіть правильну відповідь. Що Ви розумієте під змістом освіти?

Перелік предметів, які вивчаються в школі, кількість годинна їх вивчення, перелік тем, розділів.

Систему знань, умінь, оволодіння якими забезпечує основу для всебічного розвитку учнів, формування їх мислення, пізнавальних інтересів, навичок трудової діяльності.

Коло знань, яке визначає кожен учень для свого розвитку, і задоволення інтересів, нахилів, потреб.

Правильної відповіді немає.

2. Залежно від цілей і характеру підготовки учнів розрізняють \загальну, професійну і освіту.

3. Методологічною основою теорії змісту освіти є:

1. Діалектичний матеріалізм. 2. Теорія пізнання. 3. Єдність теорії і практики.

4. Досвід старших поколінь (за І. Лернером) має такі елементи:

Знання про природу, суспільство, техніку і способи мислення та діяльності.

Досвід здійснення відомих способів діяльності, які втілюються разом із знаннями в уміннях і навичках особистості.

Досвід творчої, пошукової діяльності з вирішення нових проблем.

5. *Формування змісту загальної середньої освіти повинно задовольняти такі вимоги:*

1. Відповідність соціальному замовленню суспільства.

2. Забезпечення високого наукового і практичного значення навчального матеріалу, що утворює зміст освіти.

3

4. Забезпечення соціально детермінованої єдності в побудові і реалізації змісту освіти з позицій усіх навчальних предметів, що вивчаються в школі.

6. *На формування змісту освіти найбільший вплив мають дві теорії-матеріальної іосвіти.*

7. *Проблемно-комплексна теорія змісту освіти передбачає:*

Концентрування уваги на заняттях конструктивного характеру.

Відмову від принципів систематичності та послідовності навчання в старших класах.

Вивчення шкільних предметів комплексно.

8. *Польський професор К. Сосніцький запропонував теорію:*

1. Проблемно-комплексної освіти. 2. Матеріальної освіти.

3. Формальної освіти. 4. Структуралізму. 5. Дидактичного утилітаризму.

9. *Принцип формування змісту навчального матеріалу, який передбачає врахування пізнавальних можливостей учнів – це*

10. *Освіта, яка включає знання, практичні уміння і навички, необхідні для виконання роботи в певній галузі трудової діяльності це*

11. *Освіта, зміст якої становлять основи наук – це*

12. *Зміст навчального матеріалу визначається:*

Навчальними планами.

Навчальними програмами з предметів.

Навчальними планами і навчальними програмами з предметів.

Правильної відповіді немає.

13. *Навчальний план - це:*

Документ, затверджений Міністерством освіти і науки України, який визначає склад навчальних предметів, розподіл їх за роками із визначенням кількості годин (уроків), які відводяться на вивчення кожного предмета в тиждень.

Документ, що визначає тривалість навчального року, четвертей, канікул, кількість годин з кожного предмета.

Документ, що визначає зміст і обсяг знань з кожного навчального предмета, умінь і навичок, які необхідно засвоїти; зміст розділів і тем з розподілом їх за роками навчання.

14. *Вимоги до навчального плану:*

Спрямованість на всебічний розвиток особистості школяра.

Забезпечення потреб суспільства.

Урахування рівня розвитку науки.

.....

Урахування здобутків національної культури і традицій

15. *У навчальних планах виділено два компоненти: державний і*

16. *Навчальна програма - це:*

Документ, який визначає порядок вивчення навчальних предметів, кількість годин на їх вивчення; початок та кінець кожної чверті.

Документ, у якому перераховані ті предмети, які вивчаються в певному класі, кількість годин на їх вивчення.

Документ, що визначає склад навчальних предметів, які вивчаються в даному освітньому закладі, їх розподіл, тижневу й річну кількість годин, що відводяться на кожний навчальний предмет; структуру навчального року.

Документ, що визначає зміст і обсяг знань з кожного навчального предмета, умінь і навичок, які необхідно засвоїти: зміст розділів і тем з розподілом їх за роками навчання.

17. *Якими нормативними документами визначається зміст освіти? Виберіть правильні відповіді.*

Державним освітнім стандартом.

Навчальним планом.

Навчальною програмою.

Підручниками.

Навчальними посібниками.

Інструкціями Міністерства освіти і науки.

18. *Розташування розділів і тем навчальної програми за роками навчання:*

1. Концентричність. 2. Диференціація. 3. Розподіл.

4. Системність. 5. Конкретність

19. *Один із компонентів змісту навчального матеріалу, який відображає зовнішні зв'язки та відношення предметів і явищ:*

1. Емпіричний. 2. Практичний. 3. Теоретичний.

20. *Один із компонентів змісту навчального матеріалу, який передбачає підтвердження теоретичних знань практикою:*

1. Емпіричний. 2. Практичний. 3. Теоретичний.

21. Один із компонентів змісту навчального матеріалу, який передбачає відображення об'єктів у системі понять і категорій:

1. Емпіричний, 2. Практичний. 3. Теоретичний.

22. Одна із особливостей повноцінних знань, яка має прояв у швидкості знаходження способів застосування знань в інших умовах:

1. Повнота. 2. Глибина. 3. Оперативність. 4. Гнучкість.

5. Узагальненість. 6. Системність. 7. Усвідомлення.

23. Одна із особливостей повноцінних знань, яка передбачає уміння застосовувати знання в стандартних ситуаціях:

1. Повнота. 2. Глибина. 3. Оперативність. 4. Гнучкість.

5. Узагальненість. 6. Системність. 7. Усвідомлення.

24. Одна із особливостей повноцінних знань, яка характеризується кількістю знань про об'єкт, що вивчається:

1. Повнота. 2. Глибина.

3. Оперативність. 4. Гнучкість.

5. Узагальненість. 6. Системність.

7. Усвідомлення.

25. Книга, що містить основи наукових знань з певної навчальної дисципліни відповідно до цілей навчання, встановлених програмою і вимогами дидактики – це.....

26. Книга, в якій матеріал розширює межі підручника, містить додаткову, найновішу і довідкову інформацію – це

27. Структура підручника: тексти та

28. За провідним методом викладу матеріалу тексти підручника поділяють на:

1. Репродуктивні. 2. Проблемні. 3. Комплексні.

29. Принцип відбору змісту навчального матеріалу підручника, який передбачає взаємозв'язок з іншими предметами:

1. Науковість. 2. Всебічність,

3. Доступність. 4. Зв'язок з життям. 5. Системність.

30. Принцип відбору змісту навчального матеріалу підручника, який передбачає врахування вікових особливостей учнів:

1. Науковість. 2. Всебічність. 3. Доступність.

4. Зв'язок з життям. 5. Системність.

31. Принцип відбору змісту навчального матеріалу підручника, який передбачає знайомство з новими науковими ідеями:

1. Науковість. 2. Всебічність.

3. Доступність. 4. Зв'язок з життям. 5. Системність.

32. До основних функцій сучасного підручника слід відносити:

1. Освітню.
2. Розвивальну.
3. Виховну.
4.
5. Дослідницьку.

33. Які основні положення зафіксовані у навчальному плані?

1. Мета виховання, послідовність вивчення навчальних предметів, перелік навчальних предметів.
2. Мета виховання, послідовність вивчення навчальних предметів, зміст навчального матеріалу з кожного предмета.
3. Послідовність вивчення навчальних предметів, перелік навчальних предметів, розрахунок годин на кожен навчальний предмет (на тиждень і рік).
4. Зміст навчального матеріалу з кожного предмета, перелік навчальних предметів, розрахунок годин на кожен навчальний предмет.

34. Що являє собою навчальний план?

1. Документ, що визначає зміст навчального матеріалу.
2. Документ, який розкриває зміст навчальних предметів і кількість годин.
3. Це фактичний матеріал, що вивчатиметься учнями протягом місяця.
4. Це система обов'язкових знань з основ наук про природу і суспільство.
5. Це державний документ, в якому визначені навчальні предмети, порядок їх вивчення за роками навчання, кількість годин на тиждень і рік.

Тестові завдання до теми

«Контроль за навчально-виховною діяльністю учнів»

1. Висвітлення всіх обставин протікання дидактичного прогресу, точне визначення його результатів – це

2. Метою дидактичного діагностування є:

Аналіз протікання навчального процесу.

Аналіз продуктивності навчального процесу.

Перевірка знань та вмінь учнів.

Виявлення, оцінювання та аналіз результатів навчального процесу.

3. Вкажіть, в якій групі є перелік усіх основних функцій контролю:

Мотиваційна, виховна, управлінська.

Розвивальна, діагностична, освітня, коригувальна, стимулююча, прогностична.

Освітня, діагностична, виховна, оцінювальна, розвивальна, стимулююча, управлінська, прогностична.

Класифікаційна, стимулююча, оцінювальна.

Методична, коригувальна, освітня, стимулююча.

4. Компонент навчального процесу, який забезпечує перевірку його результативності – це

5. Вкажіть найбільш точне визначення. Контроль – це

Перевірка успішності учнів.

Визначення ефективності методів, форм і засобів навчання.

Компонент навчального процесу.

Виявлення, вимірювання і оцінювання знань учнів, виявлення прогалин у знаннях з метою внесення необхідних коректив у процес навчання.

Збір інформації стосовно характеру пізнавальної діяльності учнів, рівня їх самостійності та активності у навчальному процесі.

6. Функції контролю знань поділяються на специфічні (контролюючі) та

7. Функція контролю, яка забезпечує систематизацію знань учнів, коригування результатів їх навчальної діяльності:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

8. Функція контролю, яка полягає у формуванні моральних якостей учні та

9. Функція контролю, що забезпечує формування самостійності і критичності мислення учня:

1. Освітня.	2. Виховна,
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

10. Функція контролю, що полягає у спонуканні учнів до систематичної праці, одержання кращих результатів у навчанні:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

11. Функція контролю, що полягає у визначенні рівня та якості знань учнів, у виявленні прогалин у знаннях та їх причин:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.

7. Оцінювальна. 8. Прогностична.

12. Функція контролю, що полягає у визначенні шляхів підвищення ефективності роботи вчителя і пізнавальної діяльності учнів:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

13. Функція контролю, яка передбачає коригування роботи учнів і власної діяльності вчителя:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

14. Функція контролю, яка передбачає співставлення виявленого рівня знань, умінь і навичок з вимогами навчальної програми:

1. Освітня.	2. Виховна.
3. Розвивальна.	4. Стимулююча.
5. Діагностична.	6. Управлінська.
7. Оцінювальна.	8. Прогностична.

15. Види контролю за місцем застосування у навчальному процесі та дидактичною метою:

1. Попередній.	2. Поточний.	
3. Періодичний.	4. Підсумковий.	5. Самоконтроль

16. Вид контролю, мета якого — встановити систему і структуру знань учнів:

1. Попередній.	2. Поточний.	3. Періодичний.
4. Підсумковий.	5. Тематичний.	6. Самоконтроль.

17. Вид контролю, основна мета якого — встановити, наскільки успішно учні оволодівають системою знань:

1. Попередній.	2. Поточний.	3. Періодичний.
4. Підсумковий.	5. Тематичний.	6. Самоконтроль.

18. Вид контролю, основна мета якого - виявлення якості засвоєння учнями знань, навичок і вмінь на всіх етапах процесу навчання:

1. Попередній.	2. Поточний.	3. Періодичний.
4. Підсумковий.	5. Тематичний.	6. Самоконтроль.

19. Вид контролю, за допомогою якого можна оцінити правильність своїх дій, скоректувати їх – це

20. Вид контролю, основна мета якого - визначити загальну підготовленість учнів, рівень володіння основними поняттями предмета, вивчення якого вони розпочинають:

1. Попередній.
2. Поточний.
3. Періодичний.
4. Підсумковий.
5. Тематичний.
6. Самоконтроль.

21. Вид контролю, який передбачає перевірку та оцінку знань учнівз кожної теми навчального предмета – це

22. Інспекторська перевірка є двох видів: фронтальна та

23. Міра оцінки, показник, на основі якого визначається рівень оволодіння знаннями, уміннями і навичками – це

24. Критерій оцінки, під яким розуміють кількість усвідомлених учнем істотних зв'язків і відношень у знаннях:

1. Глибина.
2. Повнота.
3. Міцність.
4. Оперативність.
5. Якість.
6. Гнучкість.
7. Систематичність.

25. Критерій оцінки, що передбачає вміння учня використовувати знання у стандартних однотипних умовах:

1. Глибина.
2. Повнота.
3. Міцність.
4. Оперативність.
5. Якість.
6. Гнучкість.
7. Систематичність.

26 Критерій оцінки, що передбачає збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення:

1. Глибина.
2. Повнота.
3. Міцність.
4. Оперативність.
5. Якість.
6. Гнучкість.
7. Систематичність.

27. Критерій оцінки, який визначається кількістю всіх елементів знання про вивчений об'єкт:

1. Глибина.
2. Повнота.
3. Міцність.
4. Оперативність.
5. Якість.
6. Гнучкість.
7. Систематичність.

28. Критерій оцінки, під яким розуміють повноту, міцність, глибину, оперативність знань тощо – це

29. Вимога до перевірки та оцінки успішності учнів, яка передбачає науково обґрунтований вибір найкращого для даних умов варіанту завдань, форм і методів контролю та оцінювання результатів навчання з точки зору певних критеріїв

1. Індивідуальний характер.
2. Систематичність.
3. Тематична спрямованість.
4. Об'єктивність.

5. Єдність вимог. 6. Оптимальність. 7. Всебічність.

30. *Вимога до перевірки та оцінки успішності учнів, яка передбачає безперервний характер одержання вчителем інформації про якість засвоєння учнями навчального матеріалу на кожному етапі засвоєння знань (поурочний облік успішності):*

1. Індивідуальний. 2. Систематичність
3. Тематична спрямованість. 4. Об'єктивність.
5. Єдність вимог. 6. Оптимальність. 7. Всебічність.

31. *Вимога до перевірки та оцінки успішності учнів, яка передбачає спрямованість контролю на визначення умінь і навичок стосовно конкретного розділу програми:*

1. Індивідуальний характер. 2. Систематичність.
3. Тематична спрямованість. 4. Об'єктивність.
5. Єдність вимог. 6. Оптимальність. 7. Всебічність.

32. *Вимога до перевірки та оцінки успішності учнів, яка передбачає адекватне порівняльне відображення якості навчання у різних школах:*

1. Індивідуальний характер. 2. Систематичність.
3. Тематична спрямованість. 4. Об'єктивність.
5. Єдність вимог. 6. Оптимальність. 7. Всебічність.

33. *Які основні вимоги до перевірки та оцінки успішності учня?*

1. Нормативність, індивідуальність, диференційованість, тематична спрямованість.
2. Обсяг, повнота, правильність, систематичність, дієвість.
3. Повнота, правильність, систематичність.
4. Об'єктивність, обсяг, систематичність, гласність, міцність, осмисленість.
5. Індивідуальність, систематичність, тематична спрямованість, об'єктивність, єдність вимог, оптимальність, всебічність.

34. *Який критерій оцінки знань відсутній у даному переліку:*

1. Повнота. 2. Глибина.
3. Міцність. 4. Оперативність.
5. Якість. 6. Систематичність. 7. Всебічність.

35. *Які види контролю розрізняють за місцем у навчальному процесі?*

1. Фронтальний, загальний, регулярний.
2. Індивідуальний, груповий, фронтальний.
3. Попередній, поточний, тематичний, періодичний, підсумковий.
4. Тематичний, фронтальний, підсумковий, поточний.
5. Індивідуальний, тематичний, загальний, фронтальний, підсумковий.

36. *Вкажіть варіант педагогічно доцільної системи оцінювання.*

1. Позитивна оцінка ставиться за досягнення певного мінімально достатнього рівня підготовки; більш високий рівень підготовки є особистою справою учня і відповідно оцінюється більш високим балом.

2. При оцінюванні встановлений норматив «вказує» верхню межу результатів; відповідно те, що нижче, означає «гірше», і оцінюється більш низькими балами.

37. *Вкажіть номер правильної відповіді. Критерій — це:*

1. Міра оцінки, показник, на основі якого визначається рівень оволодіння знаннями, уміннями і навичками.

2. Конкретна вимога, яка регулює виставлення оцінки з навчального предмета за усну відповідь чи письмову роботу.

3. Кількісний показник якості результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

38. *Вкажіть номер правильної відповіді. Норма — це:*

1. Кількісний показник якості результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.

2. Міра оцінки, показник, на основі якого визначається рівень оволодіння знаннями, уміннями і навичками.

3. Конкретна вимога, яка регулює виставлення оцінки з навчального предмета за усну відповідь чи письмову роботу.

39. *Вкажіть номер правильної відповіді. Оцінка — це:*

1. Кількісний показник якості результатів навчально-пізнавальної роботи учнів.

2. Показник, на основі якого визначається рівень оволодіння знаннями, уміннями і навичками.

3. Конкретна вимога, яка регулює виставлення оцінки з навчального предмета за усну відповідь чи письмову роботу.

40. *Міцність знань — це критерій оцінки, який передбачає:*

1. Уміння учня використовувати знання у стандартних однотипних умовах.

2. Засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності.

3. Збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення.

4. Уміння учня використовувати знання в змінених, варіативних умовах.

41. *Оперативність — це критерій оцінки, що передбачає:*

1. Збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення.

2. Уміння учня використовувати знання в стандартних, однотипних умовах.

3. Уміння учня використовувати знання в змінених, варіативних умовах.

4. Засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності.

42. *Якість — це критерій оцінки, під яким розуміють:*

1. Засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності.

2. Кількість усвідомлених учнем істотних зв'язків і відношень у знаннях.
3. Повноту, міцність, глибину, оперативність знань тощо.
4. Уміння учня використовувати знання у змінених, варіативних умовах.

43. *Систематичність* — це критерій оцінки, що передбачає:

1. Уміння учня використовувати знання в змінених, варіативних умовах.
2. Збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення.
3. Уміння учня використовувати знання в стандартних однотипних умовах.
4. Засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності.

44. *Гнучкість* — це критерій оцінки, що передбачає:

1. Уміння учня використовувати знання в змінених, варіативних умовах.
2. Уміння учня використовувати знання в стандартних однотипних умовах.
3. Засвоєння навчального матеріалу в його логічній послідовності і наступності.
4. Збереження в пам'яті вивченого матеріалу, безпомилковість його відтворення.

45. *Глибина* — це критерій оцінки, під яким розуміють:

1. Кількість усіх елементів знання про вивчений об'єкт.
2. Уміння учня використовувати знання в стандартних однотипних умовах.
3. Уміння учня використовувати знання в змінених, варіативних умовах.
4. Кількість усвідомлених учнем істотних зв'язків і відношень у знаннях.

Взірець тестового контролю

Варіант 1

1. Вкажіть основні категорії педагогіки:

- А) виховання, навчання, освіта, розвиток;
- Б) навчання, форми, методи, закономірності;
- В) навички, уміння, здібності, учіння;
- Г) засоби, педагогічні умови, принципи.

2. Формування особистості – це...

- а) кількісні і якісні зміни в організмі дитини;
- Б) становлення людини як соціальної істоти;
- В) цілеспрямований процес формування необхідних якостей дитини;
- Г) процес входження людини в соціальне середовище.

3. Педагогіка – це...

- А) наука про виховання людини;
- Б) наука про закономірності навчання і виховання дітей;
- В) наука про навчання людини;
- Г) сукупність теоретичних і прикладних наук, що вивчають процеси виховання, навчання, розвитку, формування і самовдосконалення особистості.

4. Вкажіть, у яку групу входять науки, що складають систему педагогічних наук:

- А) дидактика, психологія, історія, школознавство, теорія виховання;
- Б) загальна педагогіка, вікова психологія, методика вивчення окремих предметів;
- В) дошкільна педагогіка, педагогіка школи, педагогіка вищої школи, історія педагогіки;
- Г) загальна педагогіка, етика, естетика, діалектика, логіка

5. Предметом педагогіки є:

- А) виховна діяльність, яка здійснюється в навчально-виховних закладах;
- Б) підготовка підростаючого покоління до життя;
- В) розкриття механізмів і закономірностей оволодіння знаннями, уміннями і навичками;
- Г) процес спрямованого розвитку і становлення людської особистості в умовах її навчання і виховання.

6. Що таке “виховання”?

- А) цілеспрямоване управління процесом розвитку особистості, частина процесу соціалізації, що знаходиться під певним соціальним та педагогічним контролем і здійснюється через систему освіти та організацію життєдіяльності вихованців;
- Б) озброєння дитини нормами поведінки в суспільстві;
- В) формування відповідного характеру учнів;
- Г) навчання школяра нормам і правилам поведінки в суспільстві.

7. Що розуміється під методом виховання?

- А) діяльність вчителя у результаті якої учень вивчає правила поведінки в громадських місцях;
- Б) засіб впливу на свідомість учня;
- В) засіб активізації школяра;
- Г) спосіб взаємопов'язаної діяльності вихователя і вихованця, спрямованої на вирішення виховних задач.

8. Вкажіть основні напрями виховання:

- А) розумове, естетичне, моральне, фізичне, трудове;
- Б) свідомість, почуття, емоції, переживання, ідеали, погляди;
- В) досвід громадської поведінки, почуття, воля;
- Г) всебічний розвиток, розумовий компонент, моральний, фізичний.

9. Дайте правильне визначення колективу

- А) група дітей, у яких є одна мета і керівник;
- Б) група дітей, об'єднаних спільною діяльністю;
- В) група людей об'єднаних єдиною метою, спільними цінностями діяльності;
- Г) група дітей, у яких є орган самоврядування.

10. Визначте групу основних методів виховання:

- А) словесні, наочні, практичні, формування свідомості;
- Б) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів, стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, контролю і самоконтролю;
- В) методи формування свідомості, формування досвіду суспільної поведінки, стимулювання діяльності і поведінки, контролю та аналізу ефективності виховання;
- Г) науково-педагогічного дослідження.

11. Виберіть правильну відповідь. Навчання можна зробити більш захопливим, якщо:

- А) підтримувати високу трудність навчання.
- Б) звертатися до совісті, відповідальності, обов'язку учня.
- В) підтримувати постійну високу інтенсивність навчання.
- Г) правильної відповіді немає.

12. Як мотивувати учнів? Знайдіть правильні відповіді.

- А) Створюйте ситуації пошуку.
- Б) Намагайтесь зацікавити учнів.
- В) Вимагайте від учнів уваги та зосередженості.
- Г). Використовуйте похвалу.
- Д) Робіть зауваження неухважним.
- Ж) Розвивайте здібності.

13. Зміст навчального матеріалу визначається:

- А) навчальними планами;

- Б) навчальними програмами з предметів;
- В) навчальними планами і навчальними програмами з предметів;
- Г) правильної відповіді немає.

14. Який документ лежить в основі перевірки знань учнів за кожен навчальний рік?

- А) підручники
- Б) навчальні плани
- В) поурочні плани вчителя
- Г) навчальна програма
- Д) тематичний план роботи вчителя.
- Ж) правильної відповіді немає.

15. Що таке дидактика?

- А) наука про закономірності процесу формування особистості;
- Б) розділ педагогтики, який розробляє теорію освіти та навчання;
- В) наука про методи навчання;
- Г) наука про форми організації навчання.

16. Внутрішкільне управління – це...

- А) внутрішкільне керівництво і контроль;
- Б) керівництво навчально-виховною роботою школи;
- В) це особливий вид людської діяльності;
- Г) це діяльність керуючої системи, яка спрямована на створення умов, необхідних для такого функціонування і розвитку педагогічного процесу, який дозволяє реалізувати мету школи.

17. Дайте правильне визначення “плануванню”.

- А) це функція управління, що полягає у визначення цілей навчального закладу та розробці програм їх досягнення;
- Б) постановка мети діяльності школи;
- В) довготерміновий очікуваний результат;
- Г) структура комплексної цільової програми школи.

18. Педагогічна рада школи створюється на основі...

- А) “Положення про загальноосвітній навчальний заклад”;
- Б) Закону “Про освіту”;
- В) Концепції національного виховання;
- Г) Державної національної програми “Освіта” (Україна ХХІ століття).

19. Внутрішкільний фронтальний контроль спрямований на....

- А) всебічне вивчення діяльності педагогічного колективу, методичного об’єднання, окремого вчителя;
- Б) поглиблене вивчення будь-якого конкретного питання у системі діяльності педагогічного колективу, групи учителів чи окремого педагога;
- В) вивчення роботи окремого вчителя, класного керівника, вихователя;
- Г) вивчення стану і якості викладання окремого предмета в одному класі, або у паралельних класах, або в цілому по школі.

20. Документ, що встановлює послідовність проведення уроків:

- А) Навчальна програма
- Б) Навчальний план
- В) Розклад
- Г) План роботи вчителя

Варіант 2

1. Предметом педагогіки є...

- А) пошуки закономірностей, якими керується навчально-виховний процес, оптимальних шляхів реалізації цілей, що стоять перед системою освіти і виховання;
- Б) соціальний індивід, що виявляється в різноманітній діяльності;
- В) вплив на людину всього устрою, всіх обставин життя у результаті чого формується особистість;
- Г) правильної відповіді немає.

2. Під поняттям “розвиток” розуміють:

- а) кількісні та якісні зміни властивостей і психічних процесів, що удосконалюють відображення у свідомості людини навколишньої дійсності й активізують способи його діяльності;
- Б) взаємодію вихователя і вихованця з метою досягнення очікуваного результату;
- В) складний, динамічний процес, що відбувається в конкретному часі і просторі;
- Г) досвід, прагнення, бажання, активність.

3. Середовище – це...

- А) передача знань від учителя до учнів;
- Б) комплекс зовнішніх умов, у яких живе людина;
- В) спосіб життя;
- Г) цілеспрямований вплив навколишніх факторів на розвиток особистості.

4. Оберіть групу з завданнями морального самовиховання

- А) оволодіння трудовими вміннями і навиками, формування трудових якостей, системи знань, умінь і навичок, соціальних цінностей, норм;
- Б) вироблення позитивних якостей порядку, навичок правильної поведінки, боротьба з недоліками життєдіяльності;
- В) підготовка до військової служби, загартування організму за певним планом і в системі, вироблення якостей здорової людини;
- Г) правильної відповіді немає.

5. Праця “Сто порад учителяві” належить:

- А) А.С.Макаренку;
- Б) В.О.Сухомлинський;
- В) К.Д.Ушинський;
- Г) Д.Дідро.

6. Під трудовим виховання розуміється...

- А) система педагогічного впливу на школярів, спрямована на формування в них сумлінного і творчого ставлення до праці;
- Б) раціональна система організації позашкільної трудової діяльності учнів;

- В) організація позакласної роботи на пришкільних ділянках;
- Г) формування працьовитості у підростаючого покоління;
- Д) правильної відповіді немає.

7. Оберіть групу основних методів виховання

- А) словесні, наочні, практичні, формування свідомості;
- Б) методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності учнів, стимулювання і мотивації, контролю і самоконтролю;
- В) методи формування свідомості, формування досвіду суспільної поведінки, стимулювання діяльності;
- Г) спосіб взаємопов'язаної діяльності вихователя і вихованця, спрямованої на вирішення виховних задач.

8. Процес виховання – це...

- А) система виховних заходів, спрямованих на формування всебічно і гармонійно розвиненої особистості;
- Б) процес і результат засвоєння учнями систематизованих знань, умінь і навичок, формування наукового світогляду;
- В) правильної відповіді немає;

9. Назвіть основні принципи виховання

- А) науковості, систематичності, послідовності, зв'язку з життям, свідомості і активності, індивідуальний підхід;
- Б) цілеспрямованість, зв'язок з життям, єдність свідомості і поведінки, виховання у праці, виховання в колективі, єдність педагогічних вимог школи і громадськості;
- В) спільна робота вихователя і вихованців, використання наочності, зв'язок із життям, індивідуальний підхід;
- Г) правильної відповіді немає.

10. Визначте групу форм виховної роботи:

- А) масові, групові, індивідуальні;
- Б) фронтальні, групові, парні;
- В) тематичні, фронтальні, вибіркові;
- Г) індивідуальні, колективні.

11. Базовий навчальний план

- А) затверджений Міністерством освіти документ, який дає цілісне уявлення про структуру змісту загальної середньої освіти через інваріативну і варіативну складові, окреслює розподіл годин за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження;
- Б) документ, що визначає структуру навчального року, перелік навчальних предметів, порядок їх вивчення;
- В) нормативний документ, в якому визначається зміст навчального матеріалу із виділенням розділів, тем і орієнтованої кількості годин на їх вивчення;
- Г) правильної відповіді немає.

12. Яка з форм організації навчання використовується для вивчення предметів та явищ у класно-урочній системі?

1. Практичні заняття.
2. Вступні уроки.
3. Консультація.
4. Лабораторна робота
5. Екскурсія
6. Практикум.

13. Прокласифікуйте методи (словесні, наочні, практичні):

1. Індуктивний
2. Лекція
3. Робота з книгою
4. Спостереження
5. Традуктивний
6. Ілюстрування
7. Дискусія
8. Розповідь
9. Проблемно-пошуковий
10. Бесіда
11. Демонстрування
12. Дослідницький
13. Практична робота
14. Вправа
15. Пояснювально-ілюстративний
16. Лабораторний дослід
17. Пояснення.
18. Дедуктивний
19. Частково-пошуковий
20. Репродуктивний

14. Назвіть основні методи контролю:

- А) екскурсія, індивідуальна робота;
- Б) ілюстрація, демонстрація, використання наочності, контроль знань, формування умінь та навичок;
- В) усне опитування, спостереження, фронтальне опитування, ущільнене питування, поурочне опитування, письмовий контроль, графічна перевірка, практичний контроль;
- Г) тематичний контроль, попередній контроль, поточний контроль;
- Д) комбінований, екскурсія, лекція, практична робота;
- Ж) правильної відповіді немає.

15. Виберіть групу методів навчання, які слід враховувати при підготовці до уроку:

- А) мету, завдання і зміст матеріалу конкретного уроку; час на вивчення конкретного матеріалу; вікові особливості учнів; особливості методики викладання та вимог до неї;
- Б) навчальні плани; поурочні плани вчителя; навчальна програма;
- В) систематичність; використання технічних засобів навчання; тематичний план роботи вчителя;
- Г) правильної відповіді немає.

16. Управління школою – це...

- А) діяльність, спрямована на розробку рішень, організацію контролю регулювання об'єкта управління згідно з метою, аналіз і підведення підсумків на основі достовірної інформації.
- Б) керівництво освітньою роботою школи;
- В) це особливий вид людської діяльності;
- Г) внутрішкільне керівництво і контроль;

17. Органами державного управління освіти в Україні є

18. До педагогічної ради школи входять:

- А) учителя, вихователі дитячих садків, батьки;
- Б) директор, заступники директора, педагогічний колектив, лікар, голова батьківського комітету школи, бібліотекар;
- В) представники учнівського самоврядування, директор, заступники;
- Г) педагогічний колектив, батьки учнів, директор.

19. Вкажіть групу, в якій зазначено принципи управління школою:

- А) науковості, державотворення, демократизації, гуманізації, ініціативи і активності;
- Б) зв'язок з життям, наочності, індивідуалізації, оптимізації, послідовності;
- В) природовідповідності, колегіальності, плановості, систематичності;
- Г) правильної відповіді немає.

20. Методична робота в школі – це...

- А) спеціально організована діяльність педагогічного колективу, що створює умови для підвищення майстерності педагога;
- Б) організація методичних об'єднань вчителів певної навчальної дисципліни;
- В) післядипломне підвищення кваліфікації молодих учителів;
- Г) самоосвіта вчителів.